

GENÇLERİN ÇOKKÜLTÜRLÜ YETERLİK ALGILARI

Gizem SAYGILI¹

ÖZ

Yapılan bu araştırmada gençlerin çokkültürlü yeterlik algılarının bazı demografik değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesinde öğrenci olan 153 erkek ve 366 kadın olmak üzere toplam 519 üniversite öğrencisi katılmıştır. Katılımcıların çokkültürlü yeterlik algılarının belirlenmesinde Başbay ve Kağnıcı (2011) tarafından geliştirilen, üç alt boyuttan (bilgi, beceri, farkındalık) ve toplam 41 sorudan oluşan “Çokkültürlü Yeterlik Algıları Ölçeği” kullanılmıştır. Elde edilen verilerin istatistiksel analizlerinde SPSS 22.0 programında Mann Whitney U, Kruskal Wallis H ve Spearman Korelasyon analizlerinden yararlanılmıştır. Sonuç olarak, farklı bölümlerde öğrenim görmekte olan gençlerin çokkültürlü yeterlik algılarının orta düzeyde olduğu belirlenmiş, gençlerin çokkültürlü yeterlik algıları üzerinde cinsiyetin önemli bir belirleyici olduğu tespit edilmiştir. Gençlerin çokkültürlü yeterlik algıları üzerinde eğitim düzeylerinin ve öğrenim gördükleri bölüm değişkeninin önemli bir belirleyici olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında gençlerin çokkültürlü yeterlik algılarına ilişkin alt boyutlardan elde ettikleri puanlar arasında anlamlı bir korelasyon olduğu belirlenmiş, elde edilen bu sonucun literatürle paralellik gösterdiği tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular ve literatürde yer alan araştırma bulguları ışığında, gençlerin çokkültürlü yeterlik algıları üzerinde cinsiyet, eğitim düzeyi ve öğrenim görülen bölüm değişkenlerinin önemli birer belirleyici olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Kültür, çokkültürlülük, çokkültürlü toplum

MULTICULTURAL COMPETENCE PERCEPTIONS OF YOUNG PEOPLE

ABSTRACT

The aim of this study was to examine the perceptions of multicultural competence of young people according to some demographic variables. Participants of the research were a total of 519 university students, 153 male and 366 female, who were students in the Burdur Mehmet Akif Ersoy University in the 2017-2018 academic year. The “multicultural competence perceptions scale” developed by Başbay and Kağnıcı (2011), consisting of three sub-dimensions (knowledge, skills, awareness) and a total of 41 questions, was used to determine the participants’ perceptions of multicultural competence. The data were analyzed by SPSS 22.0 program. As a result, it was determined that multicultural competence perceptions of young people studying in different departments were moderate and gender was an important determinant of multicultural competence perceptions of young people. It was determined that the level of education and the variable of the department they studied were an important determinant of the multicultural competence perception of young people. In addition, there was a significant correlation between the scores obtained from the sub-dimensions of the perceptions of multicultural competence of young people, and this result was found to be in parallel with the literature. In the light of the findings and research findings in the literature, it can be said that the variables of gender, level of education and department of education are important determinants of the perception of multicultural competence of young people.

Keywords: Culture, multiculturalism, multicultural society

¹ Doç.Dr., Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Karaman, e-posta:gizemsaygili@kmu.edu.tr

GİRİŞ

Kültür, toplumların temelinde var olan, geçmişi insanlığın başlangıcına kadar dayanan bir kavramdır. Kültürel süreçler toplum içerisinde bulunan bireylerin kendilerine ilişkin bireysel özellikleri ile zamanla edindikleri bilgi ve tecrübelerden oluşan bütündür (Gencer, 2011, s.189). Kültür insanların yaşamının her alanında kendisini gösteren, bu nedenle sadece sanat, kültür ve edebiyat ile sınırlanmayacak bir olgudur. Kültürel özellikler insanların geçmişten günümüze kadar getirdikleri deneyimlere göre şekillenmektedir (Özkan, 2006, s.30). Çokkültürlülük ise farklı toplum yapılarına sahip insanların bir arada yaşamalarını ifade eden bir kavramdır (Hazır, 2012, s.1).

Farklı kültürlerin bir arada yaşamaları ile ortaya çıkan kültürel çeşitlilikler literatürde çokkültürlülük, kültürel çoğulculuk ve çokkültürcülük gibi kavramlarla ifade edilmektedir (Ceylan, 2015, s.572). Çokkültürlülükte farklı kültürel özelliklere sahip bireyler aynı çatı altında yaşarken, sahip oldukları kültürel özellikleri de korumaktadırlar (Kymlicka, 2010, s.98). Bireyler farklı kültürel özelliklere sahip oldukları için değerleri ve inançları da birbirinden farklı olabilmektedir. Bu noktadan hareketle insanların paylaştıkları ortak kültürün tespit edilmesi, kültürel unsurların insanlar tarafından hangi düzeyde benimsendiğinin belirlenmesi oldukça önemli görülmektedir (Turan vd, 2005, s.181).

Çokkültürlülük, toplumsal yaşamın bir parçasıdır. Doğası gereği toplumdaki çeşitliliği ifade etmektedir. Bu bağlamda, farklı yaşam tarzına sahip insanların bir arada yaşadığı toplumlar çokkültürlü toplum olarak tanımlanmaktadır (Pehlivan, 2014, s.97; Hazır, 2012, s.1; Uydaş ve Genç, 2015, s.417). Bir toplumda farklı kültürel yapıların bulunması kültürel zenginliğin artmasına temel oluşturmaktadır (Gencer, 2011, s.186). Çokkültürlü bir toplumu bir arada tutan bağların güçlendirilmesi ve geliştirilmesi oldukça önemlidir. Bu durum çokkültürlü toplumun bireyleri arasında güçlü bir birliktelik ve ortak bir aidiyet duygusu yaratılmasını sağlamaktadır (Parekh 2002, s.251). Bu kültürel çeşitliliğin kültürel zenginliğe dönüşmesinde ve bu zenginliğin yaşatılmasında gençlere büyük görevler düşmektedir. Gençlerin çokkültürlülük algılarının belirlenmesinin gençliğin benimsediği kültürel algıların daha iyi anlaşılmasına katkı sağlayacağı düşüncesiyle yapılan bu çalışmada farklı sosyo-demografik özelliklere sahip gençlerin çokkültürlülük algılarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada gençlerin çokkültürlü yeterlilik algılarının incelenmesi amaçlanmıştır. Bu nedenle, çalışmada betimsel araştırma yöntemleri içerisinde sıklıkla kullanılan tarama modellerinden “kesitsel tarama” modeli kullanılmıştır. Bu kapsamda araştırmanın örneklem grubunu oluşturan bireylerin çokkültürlülük algıları bir defa test edilmiş ve elde edilen veriler yorumlanmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2007, s.77). Araştırma, mevcut durumu ortaya çıkarmayı ve etraflıca açıklamayı hedeflediğinden betimsel bir çalışmadır (Çepni, 2005). Tarama tipi çalışmalarda büyük kitlelerin (yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, yerleşim yeri vb) araştırmaya konu olan özelliklerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır (Can, 2014, s.8). Bu çalışmada da gençlerin çokkültürlü yeterlilik algıları, cinsiyet, bölüm, eğitim düzeyi, gelir düzeyi, kardeş sayısı, yerleşim yeri gibi demografik parametrelere göre incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırma, 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında Burdur’da yürütülmüştür. Araştırmaya Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenci olan 153 erkek ve 366 kadın olmak üzere toplam 519 üniversite öğrencisi gönüllü olarak katılmıştır. Tarama modelinin kullanıldığı bu çalışmada basit tesadüfi örneklem seçim yöntemi kullanılmıştır. Çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak için, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde tarama yapılmaktadır (Karasar, 2007, s.78). Bu bağ-

lamda, Araştırmanın çalışma evrenini, eğitim fakültesi öğrencileri; örneklemini ise, basit tesadüfi örnekleme yoluyla seçilen 519 öğrenci oluşturmaktadır. Basit tesadüfi örnekleme; evrendeki tüm elemanların birbirine eşit seçilme şansına sahip oldukları örnekleme türüdür. Bu örnekleme türünde evrendeki eleman türlerinden her birinden örnekleme girenlerin sayısı tümü ile şansa bırakılmıştır (Karasar, 2007, s.113). Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin bilgiler tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların demografik bilgilerinin frekans ve yüzdelik dağılımları

Değişkenler	Alt Değişkenler	f	%
Cinsiyet	Erkek	153	29.5
	Kadın	366	70.5
Bölüm	Sınıf öğretmenliği	101	19.5
	Okul Öncesi Öğretmenliği	44	8.5
	Türkçe öğretmenliği	53	10.2
	Fen bilgisi öğretmenliği	143	27.6
	İlköğretim Matematik Öğretmenliği	98	18.9
Eğitim Düzeyi	BÖTE	80	15.4
	Lisansüstü	19	3.7
	Lisans	480	92.5
Gelir Düzeyi	Ön Lisans	20	3.9
	0-1000 TL	330	63.6
	1000-2000 TL	101	19.5
	2000-3000 TL	55	10.6
Kardeş Sayısı	3000-4000 TL	33	6.4
	Kardeş yok	28	5.4
	1 Kardeş	165	31.8
	2 Kardeş	118	22.7
	3 Kardeş	64	12.3
	4 Kardeş	25	4.8
Yerleşim Yeri Türü	4+ Kardeş	119	22.9
	İl	277	53.4
	İlçe	163	31.4
	Köy	79	15.2

Araştırma Verilerinin Toplanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Kullanılan anket iki bölümden oluşmakta olup, anketin ilk bölümünde araştırmacı tarafından oluşturulan ve katılımcıların sahip oldukları demografik özellikleri (cinsiyet, bölüm, eğitim düzeyi, gelir düzeyi, kardeş sayısı, yerleşim yeri) belirlemeyi amaçlayan kişisel bilgi formu yer almaktadır. Anketin ikinci bölümünde ise katılımcıların çokkültürlülük algılarının tespit edilmesinde kullanılan ölçek yer almaktadır. Katılımcıların çokkültürlülük düzeylerinin belirlenmesinde Başbay ve Kağnıcı (2011) tarafından geliştirilen “Çokkültürlü Yeterlik Algıları Ölçeği” kullanılmıştır.

Kullanılan ölçek “Farkındalık”, “Bilgi” ve “Beceri” olmak üzere üç alt boyuttan ve 41 maddeden oluşmaktadır. Bu araştırmadan elde edilen veriler doğrultusunda ölçeğin iç tutarlık katsayısı.95 olarak tespit edilmiştir. “Çokkültürlü Yeterlik Algıları Ölçeği”nin güvenilirlik testi sonu-

cunda farkındalık alt boyutuna ilişkin Cronbach's Alpha değeri.80 olarak bulunmuştur. Beceri alt boyutuna ilişkin Cronbach's Alpha değeri.83 olarak bulunmuştur. Bilgi alt boyutuna ilişkin Cronbach's Alpha değeri.81 olarak bulunmuştur. Bu değerler ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir.

Ölçekte yer alan 1, 2, 4, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16,18, 20, 21, 24 ve 27'inci sorular farkındalık alt boyutunu, 3, 5, 6, 7, 11, 17, 19, 22, 23, 25, 26, 28, 31, 33, 34 ve 38'inci sorular beceri alt boyutunu, 29, 30, 32, 35, 36, 37, 39, 40 ve 41'inci sorular ise bilgi alt boyutunu oluşturmaktadır. Ölçekte yer alan 1, 2, 5, 9, 11, 12, 13, 14, 16 ve 34'üncü sorular tersten puanlanmaktadır. Farkındalık alt boyutundan alınan puanlar bireyin çokkültürlülüğe ilişkin farkındalık düzeylerini göstermektedir. Farkındalık alt boyutundaki maddeler bireyin farklı kültürlere yönelik düşüncelerini yansıtmaktadır. Bilgi alt boyutundan alınan puanlar ise bireyin çokkültürlülüğe ilişkin bilgi düzeylerini tespit etmektedir. Bilgi alt boyutundaki maddeler bireyin hem kendisi hem de çevresindeki bireylerin kültürel özellikleri hakkında bilgi sahibi olma ve bilgiye ulaşmayı amaçlama düzeylerini ifade etmektedir. Beceri alt boyutundan alınan puanlar ise bireyin çokkültürlük beceri düzeyini belirlemektedir. Beceri alt boyutuna ait maddeler bireyin çokkültürlülüğe ilişkin olarak bireyin ortaya koyması beklenen becerileri yansıtmaya düzeyini ifade etmektedir (Başbay & Kağnıcı, 2011:199-211).

Araştırma Verilerinin Analizi

Elde edilen verilerin analizi SPSS 22.0 programında yapılmıştır. Temel istatistiksel analizleri uygulamadan önce ölçek verilerinin normal dağılım gösterip göstermediği One Sample Kolmogorov Smirnov testi ile incelenmiştir. Yapılan test sonucunda alt boyutlara ilişkin verilerin normal dağılım göstermediği tespit edilmiştir. Bu nedenle demografik değişkenlere göre ölçek alt boyutlarına ilişkin verileri karşılaştırmak ve ölçek alt boyutları arasındaki ilişkileri incelemek için non-parametrik test yöntemleri kullanılmıştır. Katılımcıların cinsiyetlerine göre ölçek boyutlarına ilişkin verilerin karşılaştırılmasında Mann Whitney U analizi kullanılırken, eğitim gördükleri bölümler, eğitim düzeyleri, gelir düzeyleri, kardeş sayıları ve ikamet ettikleri yerleşim yeri türüne göre ölçek alt boyutlarına ilişkin verileri karşılaştırmak için Kruskal Wallis H analizi kullanılmıştır. Kruskal Wallis H testi sonucunda grupların arasında farklılık çıkması durumunda, farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek için post hoc test olarak Mann Whitney U analizi kullanılmıştır. Ölçek alt boyutlarının birbirleriyle olan ilişkisini belirlemek için ise Spearman Korelasyon analizi kullanılmıştır. Yapılan bu analizler sırasında anlamlılık düzeyi $p<0.05$ olarak belirlenmiştir.

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırmaya katılan 519 üniversite öğrencisinin anket formlarından elde edilen bulguların istatistiksel sonuçlarına ve yorumlarına yer verilmiştir. Gençlerin çokkültürlü yeterlik algılarına ilişkin bulgular aşağıda tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 2. Katılımcıların çokkültürlü yeterlik algıları ölçeği puanlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler

Alt Boyutlar	N	En Düşük	En Yüksek	X	Ss
Farkındalık	519	36	80	58.80	9.587
Beceri	519	31	80	57.17	9.403
Bilgi	519	9	45	30.97	5.938

Tablo incelendiğinde katılımcıların farkındalık, beceri ve bilgi alt boyutlarının her birinde orta düzeyin üzerinde puanlar aldıkları görülmektedir.

Tablo 3. Katılımcıların cinsiyetlerine göre çokkültürlü yeterlik algıları ölçeği alt boyut puanlarının karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	X	Ss	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Farkındalık	Erkek	153	57.03	9.353	230.62	35284.5	23503.5	.004
	Kadın	366	59.55	9.599	272.28	99655.5		
Beceri	Erkek	153	55.76	10.062	238.65	36513.5	24732.5	.036
	Kadın	366	57.75	9.064	268.92	98426.5		
Bilgi	Erkek	153	30.44	6.014	244.49	37407.0	25626.0	.127
	Kadın	366	31.19	5.901	266.48	97533.0		

Tablo incelendiğinde katılımcıların farkındalık ve beceri alt boyutlarındaki yeterlik algılarının cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı ($p<0.05$), bilgi alt boyutundaki yeterlik algılarının ise cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı ($p>0.05$) görülmektedir. Farkındalık ve beceri alt boyutlarında kadın katılımcıların yeterlik algıları erkek katılımcılara göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Tablo 4. Katılımcıların bölümlerine göre çokkültürlü yeterlik algıları ölçeği alt boyut puanlarının karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Bölümler	N	X	Ss	Sıra Ortalaması	x2	p
Farkındalık	Sınıf öğretmenliği	101	58.50	9.381	253.24	12.277	.031
	Okul Öncesi Öğretmenliği	44	62.84	9.722	326.26		
	Türkçe öğretmenliği	53	57.77	10.116	243.74		
	Fen bilgisi öğretmenliği	143	57.51	10.152	240.77		
	İlköğretim Matematik Öğretmenliği	98	59.28	9.065	266.53		
	BÖTE	80	59.39	8.531	269.25		
Beceri	Sınıf öğretmenliği	101	57.24	8.941	259.79	3.376	.642
	Okul Öncesi Öğretmenliği	44	59.09	8.596	293.08		
	Türkçe öğretmenliği	53	55.62	10.746	239.08		
	Fen bilgisi öğretmenliği	143	57.04	8.983	255.95		
	İlköğretim Matematik Öğretmenliği	98	57.60	9.431	264.26		
	BÖTE	80	56.73	10.197	257.95		
Bilgi	Sınıf öğretmenliği	101	31.04	5.720	264.51	10.282	.068
	Okul Öncesi Öğretmenliği	44	31.50	5.454	273.20		
	Türkçe öğretmenliği	53	30.13	6.349	237.75		
	Fen bilgisi öğretmenliği	143	31.80	5.974	287.19		
	İlköğretim Matematik Öğretmenliği	98	30.16	6.076	232.27		
	BÖTE	80	30.64	5.901	247.16		

Tablo incelendiğinde katılımcıların beceri ve bilgi alt boyutundaki yeterlik algı düzeylerinin bölüm değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı ($p>0.05$), farkındalık alt boyutundaki algı düzeylerinin ise bölüm değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir ($p<0,05$). Farkındalık alt boyutundaki farklılık, okul öncesi öğretmenliği bölümünde eğitim gören katılımcıların farkındalık algı düzeylerinin diğer bölümlerde öğrenim gören katılımcıların yeterlik algı düzeylerinden yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 5. Katılımcıların eğitim düzeylerine göre çokkültürlü yeterlik algıları ölçeği alt boyut puanlarının karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Eğitim Düzeyleri	N	X	Ss	Sıra Ortalaması	x2	p
Farkındalık	Lisansüstü	19	54.79	9.496	184.66	6.377	.041
	Lisans	480	59.06	9.513	264.48		
	Ön Lisans	19	56.55	10.778	224.13		
Beceri	Lisansüstü	480	54.84	7.897	208.37	3.402	.183
	Lisans	19	57.35	9.409	263.37		
	Ön Lisans	480	55.00	10.413	228.15		
Bilgi	Lisansüstü	19	29.79	5.779	237.26	.864	.649
	Lisans	480	31.01	5.899	259.99		
	Ön Lisans	19	30.95	7.149	281.83		

Beceri ve bilgi alt boyutlarındaki yeterlik algı düzeyleri, katılımcıların eğitim düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermezken ($p>0.05$), farkındalık alt boyutundaki algı düzeyleri katılımcıların eğitim düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0.05$). Farkındalık alt boyutundaki farklılık, eğitim düzeyi lisans olan katılımcıların algı düzeyinin lisansüstü eğitim düzeyine sahip katılımcılardan daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 6. Katılımcıların gelir düzeylerine göre çokkültürlü yeterlik algıları ölçeği alt boyut puanlarının karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Gelir Düzeyleri	N	X	Ss	Sıra Ortalaması	x2	p
Farkındalık	0-1000 TL	330	58.35	9.524	253.46	7.416	.060
	1000-2000 TL	101	58.63	9.359	257.55		
	2000-3000 TL	55	62.38	8.958	311.56		
	3000-4000 TL	33	57.91	11.007	246.98		
Beceri	0-1000 TL	330	56.62	9.633	251.09	7.787	.051
	1000-2000 TL	101	57.18	8.824	258.62		
	2000-3000 TL	55	60.15	7.631	311.66		
	3000-4000 TL	33	57.64	10.822	267.20		
Bilgi	0-1000 TL	330	30.85	6.142	256.26	3.155	.368
	1000-2000 TL	101	30.87	5.434	257.75		
	2000-3000 TL	55	32.27	4.878	293.37		
	3000-4000 TL	33	30.30	6.849	248.64		

Farkındalık, beceri ve bilgi alt boyutundaki yeterlik algı düzeyleri katılımcıların gelir düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

Tablo 7. Katılımcıların ikamet ettikleri yerleşim yeri türüne göre çokkültürlü yeterlik algıları ölçeği alt boyut puanlarının karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Yerleşim Yeri Türü	N	X	Ss	Sıra Ortalaması	x2	p
Farkındalık	İl	277	58.68	9.885	258.55	.140	.932
	İlçe	163	58.95	9.551	259.72		
	Köy	79	58.95	8.666	265.68		
Beceri	İl	277	57.38	9.831	264.18	.523	.770
	İlçe	163	57.12	8.604	256.87		
	Köy	79	56.51	9.530	251.80		
Bilgi	İl	277	30.97	6.060	261.20	1.480	.477
	İlçe	163	31.34	5.596	266.67		
	Köy	79	30.18	6.187	242.03		

Farkındalık, beceri ve bilgi alt boyutundaki yeterlik algı düzeyleri katılımcıların ikamet ettikleri yerleşim yeri türü değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

Tablo 8. Katılımcıların çokkültürlü yeterlik algıları ölçeği alt boyutları arasındaki ilişkinin incelenmesi

	Korelasyon	Farkındalık	Beceri
Beceri	r	.768	
	p	.000	
	n	.519	
Bilgi	r	.310	.486
	p	.000	.000
	n	.519	.519

Tablo incelendiğinde farkındalık yeterlik algısı düzeyi ile beceri yeterlik algısı düzeyi ve bilgi yeterlik algısı düzeyi arasında doğrusal ve anlamlı bir ilişki olduğu ($p<0.05$), beceri yeterlik algısı düzeyi ile bilgi yeterlik algısı düzeyi arasında da doğrusal ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($p<0.05$).

SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırmaya katılan gençlerin çokkültürlü yeterlik algıları ölçeğinin farkındalık, beceri ve bilgi alt boyutlarından elde ettikleri puanların orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Türkiye’de gençlerin çokkültürlü yeterlik algıları üzerine yapılan araştırma bulgularının çelişkili sonuçlar ortaya koyduğu görülmektedir. Karaçam ve Koca (2012, s.89-90) tarafından yapılan araştırmada beden eğitimi ve spor bölümü öğrencilerinin çokkültürlülüğe ilişkin bakış açılarının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya katılan gençlerin çokkültürlülüğe ilişkin algılarının düşük düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ünlü ve Örtten (2013, s.299) tarafından yapılan araştırmada, gençlerin çokkültürlülüğe ilişkin hem doğru hem de yanlış öğretilere sahip oldukları belirlenmiştir. Bulut ve Başbay (2015, s.857) tarafından yapılan diğer bir araştırmada gençlerin çokkültürlü yeterliliğini oluşturan alt boyutların tamamında kendilerini “yeterli” gördükleri sonucuna ulaşılmıştır.

Cinsiyetin çokkültürlülüğe yönelik yaklaşımlar üzerinde önemli bir belirleyici olduğu belirtilmektedir (Koçak ve Özdemir, 2015, s.1365). Yapılan bu araştırmada da erkekler ile kıyaslandığı zaman kadınların çokkültürlülüğe ilişkin beceri ve farkındalık düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Gençlerin çokkültürlü yeterlik alt boyutu olan bilgi alt boyutuna ilişkin algılarının ise cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Gençlerin çokkültürlülüğe ilişkin farkındalık ve beceri alt boyutlarına ilişkin algılarının cinsiyetlerine göre farklılık göstermesinin temelinde yetiştirilme tarzından kaynaklanan farklılıkların yattığı düşünülebilir. Nitekim Türk toplumunda küçük yaşlarda itibaren kız ve erkek çocuklarının farklı sosyo-kültürel ve ahlaki kalıplara bağlı olarak yetiştirildikleri bilinmektedir. Çoban ve arkadaşları (2010, s.130) tarafından yapılan benzer bir araştırmada kadın ve erkek katılımcıların kültürel farklılıklara bakış açılarının cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiş, bu sonucun ortaya çıkmasında kadın ve erkek katılımcıların farklı kültürel çevrelerde yetişmelerinin etkili olabileceği vurgulanmıştır.

Yapılan bu araştırmada gençlerin çokkültürlülüğe ilişkin bilgi ve beceri düzeylerinin eğitim durumlarına göre anlamlı farklılık göstermediği, buna karşılık çokkültürlülüğe ilişkin farkındalık düzeyinin eğitim seviyesi lisans olan öğrenciler lehine daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Eğitim düzeyinin çokkültürlülüğe ilişkin yaklaşımları pozitif yönde etkilediği bilinmektedir (Van de Vijver vd, 2008, s.93). Gençlerin çokkültürlü farkındalık düzeylerinin eğitim düzeylerine göre farklılık göstermesinin temelinde eğitim düzeyine bağlı olarak insanların hayat görüşlerinin farklılaşmasının etkili olduğu düşünülebilir.

Araştırmaya katılan gençlerin çokkültürlü yeterlik ölçeğinin bilgi ve beceri alt boyutuna ilişkin algılarının öğrenim gördükleri bölüm türüne göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Buna karşılık gençlerin farkındalık alt boyutundan elde ettikleri puanın öğrenim görülen bölüm türüne göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Diğer bölümlerde öğrenim gören

öğrenciler ile kıyaslandığı zaman okul öncesi öğretmenliğinde okuyan gençlerin çokkültürlülüğe ilişkin farkındalık algılarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çokkültürlü farkındalık düzeylerinin öğrenim görülen bölümlere göre farklılık göstermesinin temelinde ise gençlerin öğrenim gördükleri bölümlere göre ders içeriklerinin farklılık göstermesinin etkili olduğu savunulabilir. Nitekim yapılan bu araştırmada gençlerin çokkültürlü yeterlik algılarının orta düzeyde olduğu belirlenmiş iken, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde okuyan gençler üzerinde yapılan benzer bir çalışmada katılımcıların çokkültürlü yeterlik algılarının oldukça düşük olduğu belirlenmiştir (Karaçam ve Koca, 2012, s.89). Polat (2009, s.161) tarafından farklı bölümlerde öğrenim görmekte olan gençlerin çokkültürlülüğe yönelik algılarının öğrenim gördükleri bölüm değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Aynı araştırmada eğitim fakültelerinde derslerin içine çok kültürlü eğitim ile ilgili bilgilerin konulmasının öğrencilerin çok kültürlü kişilik yapılarının gelişimine katkı sağlayacağı belirtilmiştir.

Bilindiği gibi üniversitede öğrenim görmekte olan gençlerin cinsiyetlerine ve yetiştikleri coğrafi bölgelere göre kültürel farklılıklara bakış açıları değişiklik gösterebilmektedir. Ancak eğitimin temel amaçlarından birisi de gençlerin kültürel farklılıklara daha objektif bakmalarını ve kültürel farklılıklara daha duyarlı olmalarını sağlamaktır. Bu kapsamda eğitim vasıtasıyla gençlerin kültürel farklılıklara ilişkin olarak geçmişten gelen önyargılı görüş ve düşüncelerinden arınmaları amaçlanmaktadır (Çoban vd, 2010, s.130). Bunun yanında gençlerin ilerleyen yıllarda meslek hayatlarında çokkültürlü yeterlik algılarının yüksek olması farklı kültürel özelliklere sahip bireylere yaklaşımlarını etkilemektedir. Bu nedenle gençlerin çokkültürlülüğe ilişkin yeterlik düzeylerinin yüksek olması gerektiği vurgulanmaktadır (Başbay ve Bektaş, 2010, s.41).

Gençlerin çokkültürlü yeterlik algılarının tüm alt boyutlarından elde ettikleri puanların sosyo-ekonomik durumlarına ve yaşadıkları yerleşim yeri değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde gençlerin sosyo-ekonomik özelliklerinin ve yetiştikleri yerleşim yerlerinin genel olarak benzerlik göstermesinin yattığı düşünülebilir. Çoban ve arkadaşları (2010, s.130) tarafından yapılan araştırmada gençlerin yetiştikleri yerleşim yerlerine bağlı olarak kültürel farklılıklara yönelik yaklaşımlarının değiştiği belirlenmiştir. Aynı araştırmada, yaşanan yerleşim yerine bağlı olarak gençlerin kültürel farklılıklara bakış açılarının değişmesinin temelinde her yerleşim yerinin farklı kültürel özelliklere sahip olmasının etkili olduğu belirtilmiştir.

Araştırmaya katılan gençlerin çokkültürlü farkındalık ölçeğinin alt boyutlarından elde ettikleri puanlar arasında anlamlı bir korelasyon olduğu belirlenmiş, buna göre, herhangi bir alt boyuttan elde edilen puan arttıkça gençlerin diğer ölçek alt boyutlarından elde ettikleri puanların da arttığı belirlenmiştir. Elde edilen bu bulguya göre, çokkültürlülüğe ilişkin bilgi, beceri ve farkındalık alt boyutlarının birbiri ile etkileşim içinde olan unsurlar oldukları söylenebilir. Başbay ve Kağanıcı (2011, s.208) tarafından yapılan çalışmada da çokkültürlü yeterlik algılarına ilişkin tüm alt boyutlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir korelasyon bulunduğu tespit edilmiştir. Bu kapsamda araştırmada elde edilen bulguların literatür ile uyumlu olduğu söylenebilir.

Sonuç olarak, farklı bölümlerde öğrenim görmekte olan gençlerin çokkültürlü yeterlik algılarının orta düzeyde olduğu belirlenmiş, gençlerin çokkültürlü yeterlik algıları üzerinde cinsiyetin önemli bir belirleyici olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bu sonucun literatür ile paralellik gösterdiği görülmüş, cinsiyetin çokkültürlülük algısı üzerinde önemli bir belirleyici olmasının temelinde kadın ve erkeklerin farklı sosyo-kültürel özelliklere göre yetiştirilmelerinin yattığı düşünülmüştür. Gençlerin çokkültürlü yeterlik algıları üzerinde eğitim düzeylerinin ve öğrenim gördükleri bölüm değişkeninin önemli bir belirleyici olduğu tespit edilmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde eğitim düzeyine bağlı olarak insanların hayat görüşlerinin zenginleşmesinin ve öğrenim görülen bölümlerin ders içeriklerinin farklı olmasının yattığı savunulmuştur. Araştırmada gençlerin sosyo-ekonomik yapılarına ve yetiştikleri yerleşim yerlerine göre çokkültürlü yeterlik algılarının farklılaşmadığı bulunmuş, ancak literatürde yer alan araştırma bulgularının bu sonuçla paralellik göstermediği görülmüştür. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde katılımcıların çoğunluğunun benzer sosyo-ekonomik özelliklere sahip olmalarının ve

yetiştikleri yerleşim yerlerinin genellikle benzer olmasının yattığı düşünülmüştür. Bunun yanında gençlerin çokkültürlü yeterlik algılarına ilişkin alt boyutlardan elde ettikleri puanlar arasında anlamlı bir korelasyon olduğu belirlenmiş, elde edilen bu sonucun literatürle paralellik gösterdiği tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular ve literatürde yer alan araştırma bulguları ışığında, gençlerin çokkültürlü yeterlik algıları üzerinde cinsiyet, eğitim düzeyi ve öğrenim görülen bölüm değişkenlerinin önemli birer belirleyici olduğu söylenebilir.

KAYNAKLAR

- Başbay, A., & Bektaş, Y. (2010). Instructional environment and teacher competences in the context of multiculturalism. *Education and Science*, 34(152), 30-43.
- Başbay, A., & Kağnıcı, D. Y. (2011). Perceptions of multicultural competence scale: A scale development study. *Education and Science*, 36(161), 199-212.
- Bulut, C., & Başbay, A. (2015). Determination of teachers' multicultural competence perceptions. *Kastamonu University Kastamonu Education Journal*, 23(3), 957-978.
- Can, A. (2014). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. 2. Baskı. Ankara: Pegem Akademi.
- Ceylan, C. (2015). Multiculturalism debate in Turkey and Anatolian Alevism. *The Journal of International Social Research*, 8(37), 571-582.
- Çepni, S. (2005). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*. Trabzon: Erol Ofset.
- Çoban, A. E. Karaman, N. G. & Doğan, T. (2010). Öğretmen adaylarının kültürel farklılıklara yönelik bakış açılarının çeşitli demografik değişkenlere göre incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi*, 10 (1), 125-131.
- Gencer, Z. T. (2011). Çok kültürlü toplumlarda iletişim: Divriği örneği. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 1, 186-205.
- Hazır, M. (2012). Çokkültürlülük teorisine çağdaş katkılar ve bireysel haklar-grup hakları ekseninde çokkültürlülüğü tartışmak. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 7(1), 1-28.
- Karaçam, M. Ş., & Koca, C. (2012). Beden eğitimi öğretmen adaylarının çokkültürlülük farkındalıkları. *Hacettepe Journal of Sport Sciences*, 23(3), 89-103.
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Koçak, S., & Özdemir, M. (2015). The Role of cultural intelligence on the pre-service teachers' attitude toward multi-cultural education. *Elementary Education Online*, 14(4), 1352-1369.
- Kymlicka, W. (2010). The rise and fall of multiculturalism? New debates on inclusion and accommodation in diverse societies. *International Social Science Journal*, 61(199), 97-112.
- Özkan, H. H. (2006). Popüler kültür ve eğitim. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(1), 29-38.
- Parekh, B. (2002). *Çokkültürlülüğü yeniden düşünmek*. Ankara: Phoenix Yayınları.
- Pehlivan, H. (2014). An Analysis of general high school teachers' multicultural self-perception in terms of their socio-economic status. *Buca Faculty of Education Journal*, 38, 95-111.
- Polat, S. (2009). Probationary teachers' level of inclination to multi-cultural education. *International Online Journal of Educational Sciences*. 1(1), 154-164.
- Turan, S., Durceylan, B. & Şişman, B. (2005). Üniversite yöneticilerinin benimsedikleri idari ve kültürel değerler. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13, 181-202.
- Uydaş, İ., & Genç, S. Z. (2015). Evaluating high school students' views on multiculturalism within the framework of global citizenship. *International Journal of Turkish Literature Culture Education*, 4(1), 416-429.
- Ünlü, İ., & Örtün, H. (2013). Investigation the perception of teacher candidates about multiculturalism and multicultural education. *Dicle University Journal of Ziya Gökalp Faculty of Education*, 21, 287-302.
- Van de Vijver, F. J., Breugelmans, S. M. & Schalk-Soekar, S. R. (2008). Multiculturalism: construct validity and stability. *International Journal of Intercultural Relations*, 32(2), 93-104.

EXTENDED ABSTRACT

The presence of different cultural structures in a society is an indication of cultural richness. Strengthening and developing the ties that hold a multicultural society together is very important. Young people have great responsibilities in transforming this cultural diversity into cultural wealth and keeping it alive. In this study, it was aimed to investigate the multicultural perceptions of young people with different socio-demographic characteristics according to various variables. The research is a descriptive study in the general survey model. The research was carried out in Burdur in the 2017-2018 academic year. A total of 519 university students, 153 males and 366 females, were enrolled in the study voluntarily. In this study, which uses a screening model, simple random sample selection method was used. A questionnaire consisting of two parts was used as a data collection tool. In the first part of the questionnaire, the personal information form was prepared by the researcher and aimed to determine the demographic characteristics of the participants (gender, department, education level, income level, number of siblings, settlement). In the second part of the questionnaire, the scale used to determine the participants' perceptions of multiculturalism was included. Multicultural Competence Perceptions Scale developed by Başbay and Kağnıcı (2011) was used to determine the multicultural level of the participants. The scale used consists of three sub-dimensions: "Awareness", "Knowledge" and "Skill" and 41 items. The scores obtained from the awareness sub-dimension show the individual's awareness of multiculturalism. The items in the awareness sub-dimension reflect the individual's thoughts on different cultures. The scores obtained from the information sub-dimension determine the level of knowledge of the individual regarding multiculturalism. The items in the information sub-dimension refer to the level of having information about the individual's and the cultural characteristics of the individuals around him and aiming to reach the information. The scores obtained from the skill sub-dimension determine the individual's multicultural skill level. The items of the skill sub-dimension refer to the level of reflecting the individual's expected skills in relation to multiculturalism. According to the data obtained from this research, the internal consistency coefficient of the scale was determined as .95. As a result of the reliability test of the Alg Multicultural Competence Perceptions Scale C, the Cronbach's Alpha value of the awareness sub-dimension was found to be .80. The Cronbach's Alpha value for the skill sub-dimension was found to be .83. The Cronbach's Alpha value for the information sub-dimension was .81. These values indicate that the scale is highly reliable. The data were analyzed by SPSS 22.0 program. One sample Kolmogorov Smirnov test was used to determine whether the scale data showed normal distribution before applying the basic statistical analyzes. As a result of the test, it was found that the data related to the sub-dimensions do not show normal distribution. For this reason, non-parametric test methods were used to compare the data related to the scale sub-dimensions according to demographic variables and to examine the relationships between the scale sub-dimensions. Mann Whitney U analysis was used to compare the data on the scale dimensions according to the gender of the participants, and Kruskal Wallis H analysis was used to compare the data on the scale sub-dimensions according to the departments, education levels, income levels, number of siblings and the type of residence they reside. In case of differences between the groups as a result of Kruskal Wallis H test, Mann Whitney U analysis was used as post hoc test to determine which group was caused by the difference. Spearman Correlation analysis was used to determine the relationship between scale sub-dimensions. The significance level was determined as $p < 0.05$ during these analyzes. It was determined that the scores obtained from the awareness, skill and knowledge sub-dimensions of the multicultural competence perceptions scale of the participants were moderate. It was found that the scores obtained from all sub-dimensions of the multicultural competence perceptions of the youth did not show significant differences according to their socio-economic status and the settlement variable. It was determined that there was a significant correlation between the scores obtained from the sub-dimensions of the multicultural awareness scale of the participants, and as the scores obtained from any sub-dimension increased, the scores obtained

from the other sub-dimensions of the scale increased. According to this finding, it can be said that sub-dimensions of knowledge, skills and awareness related to multiculturalism are the elements that interact with each other. As a result, it was decided that multicultural competence perceptions of young people studying in different departments were moderate and gender was an important determinant of multicultural competence perceptions of young people. It was seen that this result was in parallel with the literature and it was thought that gender was an important determinant on the perception of multiculturalism and that the training of women and men according to different socio-cultural characteristics was based on. It was determined that the level of education and the variable of the department they studied were an important determinant of the multicultural competence perception of young people. It has been argued that the basis of this result is the enrichment of people's views of life depending on the level of education and the different course content of the departments where they are educated. In the study, it was found that the perceptions of multicultural competence did not differ according to the socio-economic structure of the young people and the settlements they grew up in, but it was found that the research findings in the literature did not show parallelism with this result. It was thought that the majority of the participants had similar socio-economic characteristics and that the settlements in which they grew up were generally similar. In addition, there was a significant correlation between the scores obtained from the sub-dimensions of the perceptions of multicultural competence of young people, and this result was found to be in parallel with the literature. In the light of the findings and research findings in the literature, it can be said that the variables of gender, level of education and department of education are important determinants of the perception of multicultural competence of young people.